

zása – pedig, ami azt illeti, annak se volna utolsó.

PÁPAY GYÖRGY

(Fordította Bart István, *Ulpius-ház Kiadó, Budapest, 2006, 448 oldal, 3480 Ft*)

GYÖRE BALÁZS:

Apám barátja

A legfáradtságosabb munka a gyász-munka. Napi huszonegy órában és teljes szívbedobással kell végezni, ami csak keveseknek sikerül igazán. A legtöbben ezért nem is kínlódnak tovább halottaikkal már nem sokkal a temetés után. Pedig ahhoz, hogy igazán meghalassanak, egy darabig még életben kell tartani őket.

Györe Balázs nem kínméli magát, amikor apjára emlékezik. Mert legyen bármily félrevezető is a cím, megint csak apjára emlékezik, ahogy tette ezt a *Halottak apja* című naplóregényében is. Látszólag ugyan az író apja és annak barátja kapcsolatát ismerhetjük meg, valójában sokkal inkább egy különös férfi alakja rajzolódik ki, akinek talán még a saját barátja sem volt a barátja.

Félelmetes játékát – ami persze egyáltalán nem játék, hanem nagyon is komoly dolog – ebben a könyvben

is folytatja az író, az olvasó pedig lélegzetvisszafojtva szorít a szó szerinti értelemben vett *salto mortalé*hoz. Az ijesztő mutatvány nem más, mint emlékekből, naplórészletekből, papírcetlikből, beszámolókból kibogozni a titkot, amely apja életét, személyét és „apaságát” lengi körül. Mint ahogy Bartók darabjában – aki egyébként, Kodály mellett, Györe Pál kedvelt zeneszerzője volt – Judit a nemtudnivalót kívánja tudni, a Kékszakállú pedig óva inti: „Vigyázz, vigyázz a váramra, vigyázz, vigyázz kettőnkre is”. Györe Balázs mindkettőjükre vigyáz, amikor az apjáról ír.

A baráttal való finom ellentétbe vagy helyenként párhuzamba állításból még plasztikusabban rajzolódik ki édesapja figurája. Annyira árnyaltan és részletgazdagon, hogy szinte már kezét is foghatnánk vele. Az írásterápia tehát remélhetőleg sikeres volt, az író a könyv végén eloldja a csomót, hogy a csónakkal csendesen elúszhasson Kharón. És ezzel megszabadítja magát attól, amit eddig vonszolt.

Mert mindenki vonszol valamit maga mögött ebben a könyvben, akár csak a *Tavas, Nyár, Ősz, Tél... és Tavasz* című Kim Ki-Duk-filmben a főhős. Távol-keleti tömörséggel ismerjük meg a könyv szereplőinek viselt terheit is. A mindig fehér inget hordó apa, akinek élete is egy túl fi-

nom kelméhez hasonlítható, melybe beleakadnak az élesebb tárgyak. Akit túlzott érzékenysége zárt az érzéketlenség falai közé. Cipeli a meg nem értett apa, barát és író koloncát.

A mindig nagykabátban járó barát, akinek élete is ehhez a túl vastag, túl sok mindent beborító és eltakaró felöltőhöz hasonlítható, mely ellenáll az éles tárgyak kiálló részeinek. Akit túlzott sebezhetetlensége zár a sebezhetőség falai közé. Cipeli a mindent megértő ember és egy esetleg nem is létező barátság koloncát.

És a mindig kérdező és mindig gyászoló író, aki a kérdések kiizzadáásával végre talán elföldelheti a választásokat is.

„A Példabeszédek Könyve szerint mind a halál, mind az élet a nyelv hatalmában van.” Ha ez így van, akkor Györe Balázs talán száznegy oldal erejéig győzedelmeskedett a halálon. Vagy még inkább az életen. Sajat életén.

FINY PETRA

(*Kalligram Kiadó, Pozsony, 2006, 104 oldal, 1700 Ft*)

DRMÁRIÁS BÉLA:

Egy halott naplója

A túlvilág mindig is vonzó téma volt irodalomban, művészetben egyaránt, hiszen kívül van az emberi ta-

pasztálás körén, ezért csak a képzelet férközhet hozzá közel. Egyik újabb kori emlékezetes olvasmányunk Hamvas Béla *Túlvilági kalauz* című műve, amelyben többek között megállapítást nyer, hogy a témát érintő könyvek túlnyomó része valóságos, így „nincsen tekintettel azokra a gyakorlati szempontokra, amelyek pedig a modern korban élő embert a legjobban érdeklik”.

Dr. Máriás Béla legfrissebb prózai alkotása azonban kifejezetten ezekre a szempontokra épül, amennyiben leépíti a túlvilágról alkotott, bárgyúan naiv elképzeléseinket, többek között a mennyországot, a tisztítóút és a pokol hármastagoltságáról kialakult hiedelmet. Nagyon gyorsan kiderül, hogy az önvalomásnak tekinthető történet főhősét kifejezetten földi körülmények fogadják a mennyországban, ahol még többet kell dolgozni, robotolni, mint a Földön, mert a termelés hiperprodukciónak értelmetlenség, logikátlanság hatja át, éppúgy, mint a néhai tervgazdálkodás idején: nem azt kell gyártani, amiből hiány van, és ami iránt valós kereslet mutatkozik. Csupán az a fontos, hogy az emberek erőszakkal rásózzák mindazt az árut, amire nincs is szükségük, csak hogy az oligarchia jól érezze magát, és igazolva lássa abszurd jövőképét. A mennyország egy hatalmas áruházi üzem, amelynek fenntartása önmaga reprodukálását hivatott biztosítani: „Tökmindegy, hogy